

ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

Visitor's Satisfaction on Tourism Management of Kaeng Tana National Park, Ubon Ratchathani Province

วนาลี วิริยะพันธุ์* กิตชัย รัตน์ะ อภิชาติ ภัทรธรรม
Wanalee Wiriyanpan*, Kitichai Rattana, Apichart Pattaratuma
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวนศาสตร์^{2,3}
Kasetsart University, Faculty of Forestry
wanalee.kloy@gmail.com

Received: November 10, 2019

Revised: February 29, 2020

Accepted: March 9, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลทั่วไป ระดับความพึงพอใจ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลการศึกษารวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม – ตุลาคม 2562 จำนวน 371 ราย วิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติที (t-test) และสถิติเอฟ (F-test) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 (p-value=.05) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการ systematic random sampling หาช่วงการสุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 33.02 ปี มีการศึกษาระดับปวช./ปวท./ปวส./อนุปริญญา ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพหลัก (นักเรียน/นักศึกษา) มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 17,414.31 บาท มีภูมิลำเนาที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระยะทางการเดินทางมาเยือนเฉลี่ย 414.18 กิโลเมตร มีวัตถุประสงค์เพื่อมาเยือนทั่วไป ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน ได้แก่ มาเยือนกับครอบครัว ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การมาเยือน และมีแก่งและดอนตะนะในพื้นที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 และเมื่อจำแนกออกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการมาเยือน ($F = 6.837, p\text{-value} < 0.001$) และประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน ($F = 3.308, p\text{-value} = 0.006$)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ ผู้มาเยือน การจัดการการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ

Abstract

The work aimed to study economic and social characteristics, general information, satisfaction and factors which affected the Visitors' satisfaction towards tourism management of Kaeng Tana National Park, Ubonratchathani Province. Data were collected by means of a questionnaire completed by 371 visitors who visited the tourist site from August to October, 2019. Statistics used were t-test and F-test, and using the systematic random sampling method to find the sampling interval.

The study found that the visitors under study were males, on average aged 33.02, having a vocational certificate and a diploma, not employed, their monthly income averaging 17,414.31 baht, and their domicile in northeastern Thailand. Their general aim was a travel with their families. Some of them had visited the site before. The main attraction for them was Kaeng and Don Tana. The satisfaction of the visitors towards the tourism management more satisfaction level averaged 3.87, and when classifying each side, it was found that the visitors were satisfied. To personnel management at more satisfaction level averaged 3.84 and satisfied with the management the buildings and facilities were more satisfaction level averaged 3.89. The factors which affected their satisfaction were the objectives of visiting ($F = 6.837$, $p\text{-value} < 0.001$) and the type of visit group ($F = 3.308$, $p\text{-value} = 0.006$).

Keywords: Satisfaction, Visitors, Tourism Management, Kaeng Tana National Park, Ubon Ratchathani Province

บทนำ

ในปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวของประชาชนไทยในพื้นที่ทางธรรมชาติได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางมาท่องเที่ยวหรือมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จึงได้มุ่งเน้นการจัดการการท่องเที่ยวในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อประชาชนที่นิยมเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจและหาความสงบในพื้นที่ทางธรรมชาติ ป่าเขาลำเนาไพร ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ภายใต้การรักษาระบบนิเวศและสภาพความงดงามตามธรรมชาติของพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติควบคู่กันไป และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ คือ (1) เพื่อการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติของพื้นที่ให้คงอยู่ตามธรรมชาติ ป้องกันการรบกวนจากมนุษย์ โดยเฉพาะทรัพยากรที่สำคัญ เช่น สัตว์ป่า พืชพรรณ ลักษณะธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ แหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมที่สำคัญ เป็นต้น (2) เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากในเขตอุทยานแห่งชาติมีทัศนทางธรรมชาติที่สวยงาม เหมาะกับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสุขกาย สุขใจ และช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการปฏิบัติงานประจำ และ (3) เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2562ก)

อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ ได้รับการประกาศจัดตั้งให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม 908 ตอนที่ 115 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2524

เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 33 ของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ 50,000 ไร่ หรือ 80 ตารางกิโลเมตร (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2562ข) ทั้งนี้ จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 พบว่ามีจำนวน 42,039, 35,498 และ 32,896 ราย ตามลำดับ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2562ค) ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถิติของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มลดน้อยลงตามลำดับ สาเหตุอาจเกิดจากการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ รวมถึงศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ (ประเด็นปัญหาได้มาจากแหล่งข้อมูลใดให้ระบุให้ชัดเจน) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะจะต้องจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาวิจัยความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะแต่อย่างใด

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแห่งนี้ จึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อต้องการทราบว่าผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะอยู่ในระดับใด ผู้มาเยือนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะอย่างไรบ้าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทางอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในการนำไปใช้ประกอบการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นไปตามความต้องการของผู้มาเยือนได้อย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถดึงดูดผู้มาเยือนให้เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะในอนาคตให้มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้เลือกตัวแปรอิสระบางตัวจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่คาดว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. ระดับการศึกษา
2. อาชีพหลัก
3. รายได้ต่อเดือน
4. ระยะทางการเดินทางมาเยือน
5. วัตถุประสงค์ของการมาเยือน
6. ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน
7. ประสบการณ์การมาเยือน

ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการ
การท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ
จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างและการทดสอบแบบสัมภาษณ์

ศึกษารูปแบบการจัดทำแบบสัมภาษณ์จากงานวิจัยที่เป็นเรื่องลักษณะเดียวกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ให้มีคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามของการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนที่ 1 ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือนตัวอย่าง

1.2 ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้มาเยือนที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงของแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ หลังจากนั้นจึงนำกลับมาแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อไป

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองใช้ดังกล่าว และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มาเยือนตัวอย่างในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ต่อไป

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรศึกษา ได้แก่ ผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2562 เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวนผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2561 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มผู้มาเยือนตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 1,147, 1,190 และ 2,623 ราย ตามลำดับ รวมจำนวนทั้งสิ้น 4,960 ราย (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2562ค) นำจำนวนผู้มาเยือนดังกล่าวมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อแทนค่าใน

สูตรได้จำนวนผู้มาเยือนตัวอย่าง เท่ากับ 370.15 ราย ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้กำหนดการเก็บข้อมูลกับผู้มาเยือนตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 371 ราย

3. การวัดระดับความพึงพอใจ

การวัดระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี วัดได้โดยใช้คำถามในส่วนที่ 2 ของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามแบบประเมินค่าเป็นมาตรวัดตามแบบของ Likert's Scale (พรเพ็ญ เพชรสุกศิริ, 2531) โดยคำถามในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก หรือ 5 ระดับ จากนั้น นำมาจัดแบ่งอันตรภาคชั้นออกเป็น 5 ชั้น เพื่อบ่งบอกระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม เป็นรายด้านหรือเป็นรายข้อ

เมื่อได้ค่าอันตรภาคชั้นแล้ว จึงกำหนดความหมายระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี โดยนำคำตอบคำถามความพึงพอใจแต่ละข้อและทุกข้อของผู้มาเยือนตัวอย่างทุกรายมาหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ สำหรับการหาระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะจำแนกเป็นรายด้านหรือรายข้อ สามารถดำเนินการได้ในทำนองเดียวกัน โดยนำค่าเฉลี่ยคำตอบเฉพาะด้านหรือเฉพาะข้อของผู้มาเยือนตัวอย่างทุกข้อและทุกรายของแต่ละด้านหรือแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ความหมายระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการทดสอบและแก้ไขข้อบกพร่องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) กับผู้มาเยือนตัวอย่างที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มาเยือนตัวอย่างที่ได้เยี่ยมชมในพื้นที่เสร็จสิ้นแล้ว และทำการเก็บข้อมูลกับผู้มาเยือนเฉพาะชาวไทยให้กระจายทุกกลุ่ม ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการ Systematic random sampling หาช่วงการสุ่มตัวอย่างโดยนำจำนวนผู้มาเยือนเฉลี่ยหารด้วยจำนวนผู้มาเยือนกลุ่มตัวอย่าง ($4,960 \div 371$) ได้ช่วงการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 13.37 ราย ปัดเศษเป็นจำนวนเต็ม เท่ากับ 14 ราย และหาหน่วยตัวอย่างลำดับแรกมาสุ่มหมายเลขเริ่มต้น (Random start) โดยวิธีสุ่มตัวเลขอย่างง่าย สมมติว่าสุ่มเลือกได้หมายเลขเริ่มต้นหมายเลข 6 ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มาเยือนตัวอย่างจะเริ่มต้นจากเลขที่ตั้งต้น ได้แก่ ผู้มาเยือนลำดับที่ 6 และหมายเลขต่อไปให้นำเลขที่ตั้งต้นบวกด้วยเลขบอกช่วงการสุ่ม ได้แก่ 14 ทำให้ได้ผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ ดังนี้ คือ ลำดับที่ 6, 20, 34, 48, 62, จนครบจำนวนผู้มาเยือน 371 ราย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) การนำข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งแสดงค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) แจกแจงรายละเอียดข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ใช้สถิติที (t-test) กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติเอฟ (F – test) กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.05)

ผลการวิจัย

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือนตัวอย่าง

เพศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือเพศชาย ร้อยละ 53.10 และในส่วนที่เหลือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.90

อายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีอายุส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี และ 41 – 50 ปี ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 27.49 และ 26.95 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ย 33.02 ปี มากที่สุด 64 ปี และน้อยที่สุด 16 ปี

ระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีการศึกษาระดับ ปวช./ปวท./ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 39.62 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 21.83 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.81

อาชีพหลัก ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีอาชีพหลัก (นักเรียน/นักศึกษา) ร้อยละ 21.83 รองลงมาคืออาชีพหลักค้าขาย ร้อยละ 19.95 และน้อยที่สุดมีอาชีพหลัก ภาครัฐ/เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 3.77

รายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 33.96 รองลงมาไม่มีรายได้ ร้อยละ 21.83 มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 17,414.31 บาท มากที่สุด 150,000 บาท และน้อยที่สุด ไม่มีรายได้

ภูมิลำเนาที่ตั่งบ้านเรือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีภูมิลำเนาที่ตั่งบ้านเรือนอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 57.68 รองลงมาภูมิลำเนาที่ตั่งบ้านเรือนอยู่ในภาคกลาง/ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ร้อยละ 25.88 และ 11.05 ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีภูมิลำเนาที่ตั่งบ้านเรือนอยู่ในภาคใต้ ร้อยละ 5.39

ระยะทางการเดินทางมาเยือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีระยะทางการเดินทางมาเยือนมากกว่า 400 กิโลเมตร ร้อยละ 46.90 รองลงมาในระยะทางการเดินทางมาเยือนน้อยกว่า 100 กิโลเมตร ร้อยละ 24.53 มีระยะทางการเดินทางมาเยือนเฉลี่ย 414.18 กิโลเมตร มากที่สุด 1,600 กิโลเมตร และน้อยที่สุด 10 กิโลเมตร

วัตถุประสงค์ของการมาเยือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อมาเยือนทั่วไป ร้อยละ 34.23 รองลงมาวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ/พักผ่อน ร้อยละ 19.14 และน้อยที่สุดมีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย ร้อยละ 7.28

ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีมาเยือนกับครอบครัว ร้อยละ 34.50 รองลงมามาเยือนกับกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 19.41 และน้อยที่สุดมาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย ร้อยละ 7.28

ประสบการณ์การมาเยือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีเคยมีประสบการณ์การมาเยือน ร้อยละ 81.67 และไม่เคยมีประสบการณ์การมาเยือน ร้อยละ 18.33

สิ่งดึงดูดใจที่ทำให้เดินทางมาเยือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่มุ่งเป้าและตอนต้นในสิ่งที่ดึงดูดใจ ร้อยละ 39.09 รองลงมาดึงดูดใจตามแหล่งหน้าผาในพื้นที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ ร้อยละ 23.72 และน้อยที่สุด ไม่มีสิ่งดึงดูดใจแต่อย่างใด ร้อยละ 2.43

ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เมื่อแบ่งคะแนนความพึงพอใจของผู้มาเยือนตัวอย่างออกเป็น 5 ช่วง

เท่าๆ กัน ผู้มาเยือนตัวอย่างส่วนใหญ่ได้คะแนนความพึงพอใจ 103 – 126 คะแนน ร้อยละ 43.40 รองลงมาได้คะแนนความพึงพอใจ 127 – 150 คะแนน ร้อยละ 33.42 น้อยที่สุดได้คะแนนความพึงพอใจ 55 – 78 คะแนน ร้อยละ 1.89 ได้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 116.23 คะแนน มากที่สุด 145 คะแนน และน้อยที่สุด 72 คะแนน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

คะแนนความพึงพอใจ	จำนวน (n = 371)	ร้อยละ	หมายเหตุ
พึงพอใจน้อยที่สุด (30 – 54)	-	-	คะแนนเฉลี่ย = 116.23
พึงพอใจน้อย (55 – 78)	7	1.89	คะแนนมากที่สุด = 145
พึงพอใจปานกลาง (79 – 102)	79	21.29	คะแนนน้อยที่สุด = 72
พึงพอใจมาก (103 – 126)	161	43.40	
พึงพอใจมากที่สุด (127 – 150)	124	33.42	

ทั้งนี้ จากคะแนนความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำคะแนนความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี มาหาค่าเฉลี่ยการตอบคำถามแต่ละข้อ และทุกข้อของผู้มาเยือนตัวอย่างทุกราย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 สามารถแปลความหมายได้ว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนตัวอย่างออกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้มาเยือนตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

การทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้แบ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ปรากฏรายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

ระดับการศึกษา ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับการศึกษาของผู้มาเยือนออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีการศึกษาประถมศึกษา (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีการศึกษามัธยมศึกษา (4) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีการศึกษาปวช./ปวท./ปวส./อนุปริญญา และ (5) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า (Mean = 3.837, 3.876, 3.792, 3.941 และ 3.852 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษา ($F = 0.905$, $p\text{-value} = 0.461$) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

อาชีพหลัก ผู้ศึกษาได้แบ่งอาชีพหลักของผู้มาเยือนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือน ที่ไม่มีอาชีพหลัก (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีอาชีพหลักภาคเกษตรกรรม และ (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีอาชีพหลักนอกภาคเกษตรกรรม (Mean = 3.907, 3.902 และ 3.859 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า อาชีพหลักเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษา (F = 0.252, p-value = 0.777) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

รายได้ต่อเดือน ผู้ศึกษาได้แบ่งรายได้ต่อเดือนของผู้มาเยือนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการใช้การไม่มีรายได้ และค่าเฉลี่ยรายได้ต่อเดือนของผู้มาเยือนที่มีค่าเท่ากับ 17,414.31 บาท มาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่ไม่มีรายได้ต่อเดือน (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย (น้อยกว่า 17,414.31 บาท) และ (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีรายได้ต่อเดือนมาก (มากกว่า 17,414.31 บาท) (Mean = 3.907, 3.835 และ 3.891 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า รายได้ต่อเดือนเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการ ศึกษา (F = 0.478, p-value = 0.620) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

ระยะทางการเดินทางมาเยือน ผู้ศึกษาได้แบ่งระยะทางการเดินทางมาเยือนของผู้มาเยือนออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีระยะทางการเดินทางมาเยือนน้อยกว่า 100 กิโลเมตร (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีระยะทางการเดินทางมาเยือน 100–200 กิโลเมตร (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีระยะทาง การเดินทางมาเยือน 201 – 300 กิโลเมตร (4) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีระยะทางการเดินทางมาเยือน 301–400 กิโลเมตร และ (5) กลุ่มผู้มาเยือนที่มีระยะทางการเดินทางมาเยือนมากกว่า 400 กิโลเมตร (Mean = 3.903, 3.804, 3.761, 3.818 และ 3.910 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า ระยะทางการเดินทางมาเยือนเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษา (F = 0.767, p-value = 0.547) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีระยะทางการเดินทางมาเยือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการมาเยือน ผู้ศึกษาได้แบ่งวัตถุประสงค์ของการมาเยือนของผู้มาเยือนออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่ไม่มีวัตถุประสงค์หลักแต่อย่างใด (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาพักผ่อนหย่อนใจ/พักผ่อน (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนทั่วไป (4) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาศึกษาสภาพธรรมชาติ/ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (5) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาผจญภัย/เล่นกีฬา และ (6) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย (Mean = 3.600, 3.703, 3.911, 4.159, 3.907 และ 4.024 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า วัตถุประสงค์ของการมาเยือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษา (F = 6.837, p-value < 0.001) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน ผู้ศึกษาได้แบ่งประเภทของกลุ่มผู้มาเยือนออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนเพียงลำพังคนเดียว (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนกับคู่รัก (3) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนกับครอบครัว (4) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนกับกลุ่มเพื่อน (5) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาเยือนกับบริษัททัวร์ และ (6) กลุ่มผู้มาเยือนที่มาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย (Mean = 3.873, 3.886, 3.760, 3.832, 4.124 และ 4.024 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษา (F = 3.308, p-value = 0.006) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีประเภทของกลุ่มผู้มาเยือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสบการณ์การมาเยือน ผู้ศึกษาได้แบ่งประสบการณ์การมาเยือนของผู้มาเยือนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้มาเยือนที่ไม่เคยมีประสบการณ์การมาเยือน และ (2) กลุ่มผู้มาเยือนที่เคยมีประสบการณ์การมาเยือน (Mean = 3.912 และ 3.845 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์พบว่า ประสบการณ์การมาเยือน เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะที่ทำการศึกษ (t = 1.084, p-value = 0.279) แสดงว่า ผู้มาเยือนที่มีประสบการณ์การมาเยือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ รายละเอียดปัจจัยที่มีผลและไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปรอิสระ	t-test	F-test	p-value
1. ระดับการศึกษา		0.905	0.461
2. อาชีพหลัก		0.252	0.777
3. รายได้ต่อเดือน		0.478	0.620
4. ระยะทางการเดินทางมาเยือน		0.767	0.547
5. วัตถุประสงค์ของการมาเยือน		6.837	< 0.001
6. ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน		3.308	0.006
7. ประสบการณ์การมาเยือน	1.084		0.279

อภิปรายผล

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือนตัวอย่าง เนื่องจากอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure tourism) ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนตัวอย่างจึงเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท เพราะอายุ 31-40 ปีเป็นวัยที่เริ่มประสบผลสำเร็จในการทำงานแล้ว อัตรารายได้เฉลี่ยต่อเดือนจึงมากขึ้น วัยนี้จึงมีความพร้อมในด้านการเงินและสุขภาพต่อการท่องเที่ยวมากกว่าวัยอื่น ๆ และเนื่องจากในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2562 มีวันหยุดราชการมากกว่า 2 วัน ผู้มาเยือนอาจต้องการใช้เวลากับครอบครัว ส่วนใหญ่จึงมาเยือนกับครอบครัว และอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์จากธรรมชาติ คือแก่งและดอนตะนะ ซึ่งเกิดจากแม่น้ำมูลไหลมาพบดอนตะนะ แล้วสายน้ำจะแยกเป็นสองสายไหลโอบทั้งสองด้านของดอนตะนะ ทำให้เกิดดอนตะนะ แล้วไหลมารวมกันอีกครั้งไหลลงมาทางแก่งตะนะ ซึ่งมีโขดหินมหึมาเป็นเกาะกลางน้ำขวางอยู่ทำให้เกิดเป็นแก่งตะนะขนาดใหญ่และสวยงาม จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจต่อผู้มาเยือนมากที่สุด

2. ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนตัวอย่างในรายข้อของแต่ละด้าน พบว่าการจัดการด้านบุคลากร พบว่า การมีระเบียบวินัยของบุคลากรที่ให้บริการแก่ผู้มาเยือนเป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะส่วนใหญ่มีอายุมากพอสมควรจึงมีประสบการณ์การทำงานมาก ทำให้มีความคุ้นเคยต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของอุทยานแห่งชาติส่วนการจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าความเหมาะสมและความเพียงพอของลานจอดรถยนต์กับความเหมาะสมและความเพียงพอของลานจอดรถจักรยานยนต์เป็น 2 ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันและมากที่สุด

เนื่องจากอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะมีลานจอดรถยนต์กับรถจักรยานยนต์ที่กว้างขวาง จึงตอบสนองต่อผู้เดินทางประเภทนี้ อีกทั้งช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม เป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว จึงไม่ก่อให้เกิดความแออัดในการใช้ลานจอดรถของผู้มาเยือน

3. วัตถุประสงค์ของการมาเยือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ สามสีเนียม (2559) และชุมพร ขาวผ่อง (2561) โดยกลุ่มผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพธรรมชาติ/ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพธรรมชาติ/ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายและมีความตั้งใจที่จะเดินทางมาเยือนในพื้นที่แห่งนี้เป็นหลักอย่างชัดเจน ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนทั้ง 2 กลุ่มจึงมีมากกว่าผู้มาเยือนกลุ่มอื่น ๆ ดังกล่าว

4. ประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ สามสีเนียม (2559) บทมากร ศรีสุวรรณ (2560) ชุมพร ขาวผ่อง (2561) และมณฑิรา วิริยะพันธ์ (2562) โดยกลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มมาเยือนกับบริษัททัวร์มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มที่มาเยือนเพื่อมาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มมาเยือนกับบริษัททัวร์ และกลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มที่มาเยือนเพื่อมาประชุม/สัมมนา/อบรม/เข้าค่าย เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายและมีความตั้งใจที่จะเดินทางมาเยือนในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและประชุมสัมมนาอย่างชัดเจน ซึ่งต่างกับกลุ่มผู้มาเยือนประเภทอื่น ๆ ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้มาเยือนทั้ง 2 กลุ่ม จึงมีมากกว่าผู้มาเยือนกลุ่มอื่น ๆ ดังกล่าว

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 33.02 ปี มีการศึกษาระดับปวช./ปวท./ปวส./อนุปริญญา ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพหลัก (นักเรียน/นักศึกษา) มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 17,414.31 บาท มีภูมิลำเนาที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระยะทางการเดินทางมาเยือนเฉลี่ย 414.18 กิโลเมตร มีวัตถุประสงค์เพื่อมาเยือนทั่วไป มาเยือนกับครอบครัว มีประสบการณ์การมาเยือน และมีแก่งและดอนตะนะในพื้นที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ

2. ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 จำแนกเป็น (1) ความพึงพอใจต่อการจัดการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 และ (2) ความพึงพอใจต่อการจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.89

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการมาเยือน และประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำงานวิจัยนี้ไปใช้

1. ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 ดังนั้น เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จึงควรวางแผนการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้มาเยือนให้อยู่ในระดับมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรนำข้อมูลผลการศึกษาครั้งนี้ไปประเด็นที่ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ มาพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มาเยือน เช่น การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในการให้คำปรึกษาและแนะนำข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้มาเยือน การพัฒนาเส้นทางเดินที่ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ การพัฒนาที่นั่งพักผ่อนในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะในระดับมากที่สุดในอนาคตได้ต่อไป อีกทั้งเมื่อผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่ออุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จะทำให้ผู้มาเยือนเกิดความรู้สึกกลับมาเยือนอีกครั้ง และนำไปสู่การประชาสัมพันธ์ ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีสามารถทำให้ผู้คนรู้จักและเข้าถึงข้อมูลได้ภายในเวลารวดเร็ว สามารถทำให้อุทยานแห่งชาติแห่งนี้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นที่นิยมทั่วประเทศได้ ซึ่งจะมีผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม อาทิ ชุมชนจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริการร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก ฯลฯ ตลอดจนภาครัฐ ซึ่งจะได้รับเงินรายได้จากอุทยานแห่งชาติมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาประเทศได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการมาเยือน และประเภทของกลุ่มผู้มาเยือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ดังนั้น เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะควรนำปัจจัยดังกล่าว มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการกำหนดแผนการพัฒนาการจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เช่น การพัฒนาลานจอดรถยนต์ เพื่อรองรับกลุ่มบริษัททัวร์ การพัฒนาห้องประชุม/สัมมนาให้มีความพร้อมในการรองรับกลุ่มประชุม/สัมมนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งต่อไป ควรเพิ่มการจัดการแต่ละด้านของอุทยานแห่งชาติให้ครอบคลุมกับการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ การจัดการด้านอนุรักษ์และป้องกันทรัพยากร การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ศึกษาต้องระมัดระวังเรื่องช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาล ดังนั้นผู้วิจัยควรให้ความสำคัญในการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจทำให้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยล่าช้าออกไปได้

3. ควรเพิ่มเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มาเยือนตัวอย่างทุกราย เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผลการวิจัยตรงกับสภาพการณ์และความเป็นจริง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. กิตติชัย รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศ. ดร. อภิชาติ ภัทรธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

และขอขอบคุณผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2562 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2562ก). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ: การจัดการอุทยานแห่งชาติ*. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2562, จาก http://www.dnp.go.th/parkreserve/Np/Html/Management/Manage_Np.html.
- _____. (2562ข). *อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ (Kaeng Tana)*. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2562, จาก http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1031.
- _____. (2562ค). *สถิตินักท่องเที่ยวและยานพาหนะในเขตอุทยานแห่งชาติ*. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2562, จาก <http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=3719>.
- ชุมพร ขาวผ่อง. (2561). *ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง: กรณีศึกษาหมู่เกาะรัง ตำบลเกาะหมาก อำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บทมากร ศรีสุวรรณ. (2560). *ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). *การวัดทัศนคติ*. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ภานุมาศ สามสีเนียม. (2559). *ความพึงพอใจของผู้มาเยือนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการของอุทยานเขื่อนลำนางรอง จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท, สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มณฑิยา วิริยะพันธุ์. (2562). *ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการของอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistics ; An Introductory Analysis*. 3rd ed. Harper International Edition, Tokyo.

Transted Thai References

- DNP. (2019a). *Interesting things about national parks: national park management*. Retrieved March 30, 2019, from http://www.dnp.go.th/parkreserve/Np/Html/Management/Manage_Np.html.
- _____. (2019b). *Kaeng Tana National Park*. Retrieved March 30, 2019, from http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1031.

- _____. (2019c). *Statistics of tourists and vehicles in the national park area*. Retrieved March 30, 2019, from <http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=3719>.
- Kaophong C. (2018). *Visitors'satisfaction on facilities and services of Mu Ko chang National Park: A case study of Mu ko Rang, Ko Mak sub-district, Ko Kut District, Trat Province*. master's thesis, Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Kasetsart university.
- Petchsuksiri P. (1988). *Attitude measurement*. Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University, Bangkok.
- Samseeneam P. (2016). *Visitors'satisfaction on Facilities and Services of Namtok Yong National Park, Nakhon Si Thammarat Province*. Independent study, Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Kasetsart university.
- Srisuwan B. (2017). *Visitors'satisfaction on Facilities and Services of Wiang Kosai National Park, Phrae Province*. master's thesis, Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Kasetsart university.
- Wiriyan M. (2019) *Visitors' Satisfaction on Facilities and Services of Phu Pha Thoep National Park, Mukdahan Province*. master's thesis, Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Kasetsart university.
- Yamane, T. (1973). *Statistics ; An Introductory Analysis*. 3rd ed. Harper International Edition, Tokyo.